

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ОБЛІКУ, АУДИТУ І АНАЛІЗУ
ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**
(на матеріалах Релігійної Місії «КАРІТАС-СПЕС»
/CARITAS-SPES / Римсько-Католицької Церкви в Україні)

**ORGANISATIONAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS
OF ACCOUNTING, AUDIT, AND ANALYSIS
OF THE ACTIVITIES OF CHARITABLE ORGANISATIONS**
(on the materials of the Religious Mission CARITAS-SPES
of the Roman Catholic Church in Ukraine)

Виконала: здобувач другого (магістерського) рівня вищої
освіти групи _____ БОА _____

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування»

_____ Мороз С.О. _____

(прізвище та ініціали)

Керівник: _____

_____ Пінчук Т.А. _____

(прізвище та ініціали)

Хмельницький - 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор
_____ Лариса СІДЕЛЬНИКОВА
«16» 09 2025 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Мороз Світлані Олексіївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Організаційно-методичні аспекти обліку, аудиту і аналізу діяльності благодійних організацій (на матеріалах Релігійної Місії «КАРІТАС-СПЕС» /CARITAS-SPES/ Римсько-Католицької Церкви в Україні)

керівник роботи Пінчук Тетяна Анатоліївна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом закладу вищої освіти від «16» вересня 2025 року № 428-с

2. Строк подання роботи здобувачем 27 грудня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, звітність Релігійної Місії «КАРІТАС-СПЕС» /CARITAS-SPES/ Римсько-Католицької Церкви в Україні.

4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні та методологічні засади обліку, аудиту і аналізу діяльності благодійних організацій. Організація та методика бухгалтерського обліку в благодійній організації. Аудит і аналіз діяльності Релігійної Місії «КАРІТАС-СПЕС» /CARITAS-SPES/ Римсько-Католицької Церкви в Україні

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Робота містить 6 рисунків та 35 таблиць

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-III розділів	Тетяна ПІНЧУК, доцент	16.09.25	24.11.25
Консультант з нормоконтролю	Олена НОВОСЬОЛОВА, доцент	16.09.25	01.12.25

7. Дата видачі завдання _____ 16.09.25 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	17.09.25-24.09.25	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи	25.09.25-30.09.25	виконано
3.	Написання 1 розділу	01.10.25-17.10.25	виконано
4.	Написання 2 розділу	20.10.25-03.11.25	виконано
5.	Написання 3 розділу	04.11.25-17.11.25	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	18.11.25-24.11.25	виконано
7.	Оформлення роботи	25.11.25-01.12.25	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	02.12.25	виконано
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	09.12.25	виконано
10.	Захист роботи в ЕК	27.12.25	

Здобувач _____ Світлана МОРОЗ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____ Тетяна ПІНЧУК
(підпис) (ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Мороз С.О. Організаційно-методичні аспекти обліку, аудиту і аналізу діяльності благодійних організацій (на матеріалах Релігійної місії «КАРИТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні). - На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Херсонський національний технічний університет, Хмельницький, 2025.

Кваліфікаційну роботу магістра присвячено дослідженню перспектив розвитку обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій в умовах воєнного стану. Вдосконалено організаційні підходи щодо класифікації надходжень та запропоновано заходи підвищення контролю їх цільового використання.

Ключові слова: облік, аудит, аналіз, благодійна організація, надходження, цільове використання, внутрішній контроль.

ABSTRACT

Moroz S.O. Organizational and methodological aspects of accounting, auditing, and analysis of charitable organizations (based on materials from the Religious Mission “CARITAS-SPES” of the Roman Catholic Church in Ukraine). - Manuscript.

Master's thesis in the specialty 071 - Accounting and Taxation. - Kherson National Technical University, Khmelnytsky, 2025.

The master's thesis is devoted to the study of the prospects for the development of accounting, auditing, and analysis of the activities of charitable organizations in conditions of martial law. Organizational approaches to the classification of revenues have been improved and measures to improve control over their targeted use have been proposed.

Keywords: accounting, audit, analysis, charitable organization, revenues, targeted use, internal control.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АУДИТУ І АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	10
1.1. Особливості фінансово-господарської діяльності благодійних організацій	10
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, звітності та контролю благодійних організацій в Україні	20
1.3. Критична оцінка обліку, аудиту і аналізу діяльності благодійних організацій	30
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 1.....	38
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЛАГОДІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	39
2.1. Облікова політика благодійної організації та її специфіка	39
2.2. Облік надходжень до благодійних організацій	47
2.3. Облік витрат і цільового використання коштів благодійними організаціями	55
2.4. Формування та подання фінансової та податкової (неприбуткової) звітності благодійними організаціями.....	62
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 2.....	70
РОЗДІЛ 3. АУДИТ І АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНОЇ МІСІЇ «КАРІТАС-СПЕС» РИМСЬКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ	71
3.1. Методика аудиторської перевірки цільового використання коштів та дотримання вимог неприбуткового статусу Релігійної місії «КАРІТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні.....	71
3.2. Аналіз показників фінансової звітності Релігійної місії «КАРІТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні ...	83
3.3. Напрями вдосконалення організаційно-методичних аспектів обліку, аудиту та аналізу Релігійної місії «КАРІТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні	95
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 3.....	105
ВИСНОВКИ.....	106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	111
ДОДАТКИ.....	119

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми дослідження зумовлена докорінною трансформацією ролі благодійного сектору, який у період повномасштабної збройної агресії перетворився на стратегічно важливий елемент забезпечення національної безпеки та соціальної стабільності України.

В умовах воєнного стану благодійні організації взяли на себе виконання критичних гуманітарних функцій, що супроводжується залученням безпрецедентних обсягів ресурсів від внутрішніх та зовнішніх донорів. Така ситуація вимагає розробки якісно нових підходів до методики бухгалтерського обліку, оскільки чинна нормативна база часто не враховує специфіку документування операцій у зонах бойових дій або на деокупованих територіях.

Потреба у забезпеченні високого рівня прозорості та підзвітності перед міжнародною спільнотою робить питання аудиту діяльності неприбуткових організацій критично важливим для збереження довіри грантодавців та подальшого залучення допомоги. Водночас динамічні зміни в податковому та фінансовому законодавстві, спрямовані на спрощення процедур визнання гуманітарних вантажів, створюють додаткові ризики щодо нецільового використання коштів та потенційної втрати статусу неприбутковості.

Наукове переосмислення аналітичних інструментів оцінки діяльності благодійних фондів стає необхідним через потребу в оптимізації адміністративних витрат та ефективному управлінні цільовими внесками в умовах високої волатильності валютних курсів та дефіциту ресурсів.

Впровадження обов'язкових цифрових систем реєстрації допомоги також вимагає інтеграції сучасних інформаційних технологій у систему внутрішнього контролю організацій. Таким чином, удосконалення методології обліку, аналізу та аудиту є не лише технічним завданням бухгалтерської служби, а й фундаментальною умовою інституційної стійкості благодійного сектору, що дозволяє мінімізувати корупційні ризики та забезпечити ефективне відновлення країни. Дослідження цих аспектів дозволить сформувати цілісну теоретико-

методичну базу, яка відповідатиме сучасним викликам та європейським стандартам фінансової звітності, що є особливо актуальним у контексті євроінтеграційних прагнень України.

Зв'язок роботи з науково-дослідними кафедральними темами. Кваліфікаційна робота магістра виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Херсонського національного технічного університету та в межах науково-дослідної теми «Фінансові інструменти сталого розвитку України в умовах системної економічної трансформації» (номер державної реєстрації 0121U112967). У даній роботі автор дослідив сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій.

Теоретичне і практичне значення теми. Тема дослідження має важливе як теоретичне, так і практичне значення, оскільки дозволяє розв'язати проблему адаптації традиційних бухгалтерських процедур до екстремальних умов діяльності, забезпечуючи при цьому безперервність та достовірність фінансової інформації.

Мета і задачі дослідження. Метою кваліфікаційної роботи магістра є розробка методологічних рекомендацій і пропозицій щодо удосконалення обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій.

Реалізація мети дослідження зумовила об'єктивну необхідність виявлення і розв'язання таких завдань:

- дослідити особливості фінансово-господарської діяльності благодійних організацій;
- розглянути нормативно-правове регулювання обліку, звітності та контролю благодійних організацій в Україні;
- дослідити сучасний стан та визначити проблемні аспекти розвитку обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій на основі проведеного критичного огляду наукової літератури;
- розглянути особливості формування облікової політики благодійної організації;
- проаналізувати діючу методику обліку надходжень, витрат і цільового використання коштів благодійними організаціями;

- дослідити особливості формування та подання фінансової та податкової (неприбуткової) звітності благодійними організаціями;
- розглянути методику аудиторської перевірки цільового використання коштів та дотримання вимог неприбуткового статусу благодійних організацій;
- провести структурно-динамічний та факторний аналіз показників фінансової звітності благодійних організацій;
- розробити рекомендації з вдосконалення обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій.

Об'єктом дослідження є діяльність благодійних організацій.

Предметом дослідження є перспективи розвитку обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій.

Суб'єктом дослідження є Релігійна місія «КАРІТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні.

Методи дослідження. У процесі дослідження були використані такі методи: методи теоретичного узагальнення і порівняння – для розкриття методологічних основ обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій; методи статистичного аналізу – для вивчення, групування і наочного зображення емпіричних даних при аналізі показників фінансової звітності; методи загальнонаукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу і синтезу – при розробці пропозицій щодо удосконалення обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій.

Інформаційною базою дослідження є наукові статті, доповіді вітчизняних і зарубіжних вчених за обраною проблематикою; матеріали науково-практичних конференцій, законодавчі та нормативні документи України, спеціалізовані періодичні видання, первинні документи, облікові реєстри, форми звітності Релігійної місії «КАРІТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні за 2022-2024 рр.

Наукова новизна отриманих результатів. Реалізація підходу забезпечила отримання в процесі дослідження таких науково обґрунтованих результатів:

удосконалено:

- організаційні підходи щодо класифікації надходжень благодійних

організацій з метою підвищення достовірності показників звітності;

набули подальшого розвитку:

- методика аудиторської перевірки цільового використання коштів та дотримання вимог неприбуткового статусу благодійних організацій.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати дослідження спрямовані на підвищення достовірності, оперативності обліку діяльності благодійних організацій, що сприятиме зміцненню фінансової стійкості благодійного сектору, підвищенню його ефективності у процесі підтримки Збройних Сил України та постраждалого населення, а також для створення прозорого середовища, необхідного для майбутньої післявоєнної відбудови та європейської інтеграції держави.

Результати досліджень з удосконалення обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій можуть бути використані в практиці діяльності Релігійної місії «КАРІТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні.

Особистий внесок магістра. Усі подані в кваліфікаційній роботі магістра рекомендації і пропозиції щодо вдосконалення обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій автор розробив особисто.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 110 сторінках друкованого тексту. Робота містить 35 таблиць, 6 рисунків, 4 додатки. Список використаних джерел налічує 59 найменувань.

Перший розділ присвячено теоретичним і методологічним основам обліку, аудиту та аналізу діяльності благодійних організацій. Проведено дослідження особливостей фінансово-господарської діяльності благодійних організацій, нормативно-правового регулювання обліку, звітності та контролю благодійних організацій в Україні, дана критична оцінка обліку, аудиту і аналізу діяльності благодійних організацій на основі вивчення наукової літератури.

У другому розділі розкрито організацію бухгалтерського обліку діяльності благодійних організацій, а саме: формування облікової політики щодо діяльності благодійних організацій, порядок відображення надходжень, витрат і цільового

використання коштів благодійними організаціями у системі синтетичних та аналітичних рахунків, у формах фінансової звітності.

У третьому розділі розглянуті питання організації та методики аудиту діяльності благодійних організацій, проведено аналіз динаміки та структури показників фінансової звітності, запропоновано шляхи вдосконалення обліку, контролю та аудиту діяльності благодійних організацій на прикладі Релігійної місії «КАРІТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні.

Характеристика суб'єкту дослідження. Релігійна місія «КАРІТАС-СПЕС» Римсько-Католицької Церкви в Україні - релігійна організація віруючих-християн римсько-католицького віросповідання, створена з метою сповідування своєї релігії і задоволення релігійних потреб, справ милосердя і добродійності, підтримки і надання допомоги нужденним, людям в потребі. В своїй діяльності керується чинним законодавством України, Святим Писанням, Канонічним Правом, Постановами Вселенських Соборів, Постановами синодів, декретами та іншими документами Апостольської Столиці /Ватикану/, Статутом, постановами, декретами та іншими документами Релігійного Управління «Конференція єпископів Римсько-Католицької Церкви в Україні, документами Карітас Інтернаціоналіс і Карітас Європа.

Місія набула статусу юридичної особи з дня державної реєстрації, має відокремлене майно, самостійний баланс, має право на відкриття розрахункових та валютних рахунків в Україні та за кордоном. Місія має печатку, фірмовий бланк, зареєстровані відповідно до чинного законодавства.

Для виконання своїх статутних завдань, здійснення релігійних та благодійних програм Місія може виступати засновником благодійних організацій, товариств, братств, асоціацій, інших об'єднань громадян.

Огляд джерел, що використані в роботі. У ході виконання дослідження було опрацьовано значний масив наукових праць вітчизняних учених, у яких комплексно розглядаються теоретичні, методичні та прикладні аспекти бухгалтерського обліку, аналізу, контролю й аудиту діяльності благодійних організацій.

Зокрема, у наукових працях Волошиної Т. О. обґрунтовано наявність

системних проблем у бухгалтерському обліку неприбуткових організацій, зумовлених відсутністю спеціалізованої нормативної бази та невідповідністю фундаментальних категорій національних стандартів бухгалтерського обліку некомерційній природі їх діяльності. Авторка акцентує увагу на необхідності формування окремої методології обліку та деталізації обліку цільового фінансування. Дослідження Позняковської Н. М. та Виговського Д. С. присвячені аналізу податкового регулювання діяльності благодійних і неприбуткових організацій. Автори виявляють нерівномірність податкових пільг і недостатню стимуляцію фізичних осіб-благодійників, порівнюючи українську модель із практикою США та країн ЄС, що дозволяє їм сформулювати пропозиції щодо реформування податкових механізмів і підвищення прозорості звітності.

У працях Шавріної Ю. В. та Слюніної Т. Л. розглянуто проблеми документального оформлення та бухгалтерського обліку благодійної допомоги в бюджетних установах, зокрема в частині визнання доходів від необмінних операцій. Автори звертають увагу на складність практичного застосування чинних норм і необхідність чіткої регламентації процедур оприбуткування. Колективні дослідження Грицишена Д. О., Свірка С. В. та Яремчука І. М. зосереджені на питаннях управління публічними коштами та бюджетних ризиків. Значна увага приділяється проблемі виникнення нелегітимного бюджетного боргу та ролі попереднього аудиту як інструменту підвищення ефективності фінансового управління.

У дослідженнях Попадинця Г. увага приділяється правовому статусу неприбуткових організацій і колізіям між їх законодавчим визначенням та фактичною господарською діяльністю. Автор обґрунтовує необхідність уточнення термінології та правового режиму майна таких організацій.

Праці Позняковської Н. М. спрямовані на дослідження впливу організаційно-правової форми неприбуткових організацій на формування їх облікової політики, а також на проблеми адаптації національних стандартів до міжнародних вимог з урахуванням некомерційної природи активів.

Кірдіна О. Г. та Кудрявець Н. В. аналізують взаємозв'язок бухгалтерського обліку з податковим статусом неприбутковості, наголошуючи на цільовому

використанні доходів і єдності принципів діяльності незалежно від наявності підприємницьких елементів.

У дослідженні Грищука А. Б. розкрито роль благодійних організацій у системі надання соціальних послуг та проблеми дублювання функцій держави і неурядового сектору, що актуалізує питання міжсекторального партнерства.

Праці Бондаренка І. М., Бондика О. П. та Квашука Д. О. присвячені особливостям оподаткування волонтерської діяльності в умовах воєнного стану, зокрема питанням податкових пільг і прозорості руху коштів.

Янчук Г. В. досліджує проблеми обліку гуманітарної та благодійної допомоги в контексті реформування системи бухгалтерського обліку в державному секторі, акцентуючи увагу на необхідності адаптації процедур до нових стандартів.

У працях Засадного Б. А. розглядається розвиток внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності, що має важливе значення і для великих неприбуткових організацій.

Апробація результатів дослідження. Основні результати кваліфікаційної роботи магістра обговорено на 2 конференціях, зокрема: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації» (м. Хмельницький – м. Херсон, 2025 р.); V Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції» (м. Хмельницький – м. Херсон, 2025 р.).